

PWYLLGOR	PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO
DYDDIAD	9 HYDREF 2025
TEITL	GWEITHREDU PENDERFYNIADAU Y PWYLLGOR
PWRPAS YR ADRODDIAD	CYFLWYNO DIWEDDARIAD AR WEITHREDU PENDERFYNIADAU BLAENOROL Y PWYLLGOR
AWDUR	DEWI MORGAN, PENNAETH CYLLID
GWEITHREDIAD	ER GWYBODAETH

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Pwrpas yr adroddiad yma yw rhoi amlinelliad o sut mae adrannau'r Cyngor wedi ymateb i benderfyniadau'r Pwyllgor Llywodraeth ac Archwilio, fel bod modd i'r aelodau gael sicrwydd fod eu penderfyniadau yn cael sylw.
- 1.2 Mae hyn yn cyfrannu at roi sicrwydd i'r aelodau fod trefniadau llywodraethu'r Cyngor yn gweithredu'n effeithiol.
- 1.3 Mae'r eitem hon yn gyfle i holl aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ystyried y penderfyniadau a wnaed. Lle mae'r gweithrediad wedi ei gwblhau, neu lle nad oedd gweithrediad pellach yn angenrheidiol, mae'r llinell yn cael ei dynnu o'r tabl ar ôl i'r Pwyllgor ystyried y mater.

2. PENDERFYNIADAU ERS SEFYDLU'R CYNGOR NEWYDD (MAI 2022)

Cyfarfod 5 Medi 2024

Eitem	Penderfyniad	Diweddariad
GWEITHREDU PENDERFYNIADAU'R CYNGOR	Derbyn cynnwys yr adroddiad. Nodyn: Ychwanegu i'r daflen penderfyniad: Bod angen cynnal sesiwn gwybodaeth ar y maes digartrefedd i aelodau'r Pwyllgor ddeall y maes yn well ac i ddeall y rhesymau pam fod costau yn y maes mor uchel	1. Dim sesiwn wedi ei drefnu hyd yma - angen cadarnhau cynnwys y sesiwn er mwyn i swyddogion o'r Adran Tai ac Eiddo baratoi'n addas.
ADRODDIAD PERFFORMIAD BLYNYDDOL A HUNANASESIAD (drafft) CYNGOR GWYNEDD 2023/24	Derbyn yr Adroddiad Perfformiad Blynyddol a'r Hunanasesiad Drafft 2023/24. Nodyn: - Angen ystyried trefniadau ymgynghori priodol i'r dyfodol i sicrhau mewnbwn trigolion Gwynedd yn y broses - Angen cynnwys y Pwyllgor yn gynharach yn y broses – awgrym i gynnal gweithdy gyda'r Aelodau fel bod y Pwyllgor yn cael mewnbwn a gwell cyfle i gynnig argymhellion Prosiectau Gwynedd Yfory	Mae hwn yn eitem ar wahân ar agenda'r pwyllgor yma ar 9 Hydref 2025.

	• Moderneiddio Adeiladau ac Amgylchedd Dysgu - ychwanegu bod arolygiad RAC wedi ei gynnal • Hyrwyddo Llesiant Plant a Phobl Ifanc - ychwanegu bod cynlluniau / ymgyrchoedd yn eu lle gan yr Adran Addysg i wella presenoldeb disgyblion • Ymestyn Cyfleoedd Chwarae a Chymdeithasu – ychwanegu cefnogaeth ariannol ychwanegol gan y Cyngor i Ganolfannau Byw'n Iach – hyn wedi bod yn benderfyniad positif	
--	--	--

Cyfarfod 10 Hydref 2024

Eitem	Penderfyniad	Diweddariad
ARCHWILIO CYMRU: GOFAL BRYD AC ARGYFWNG: 'LLIF ALLAN O'R YSBYTY – RHANBARTH GOGLEDD CYMRU'	• Derbyn cynnwys yr adroddiad • Cyflwyno diweddariad ar yr argymhellion ymhen 12 mis	Disgwylir diweddariad amserol.

Cyfarfod 28 Tachwedd 2024

Eitem	Penderfyniad	Diweddariad
ADRODDIAD BLYNYDDOL CWYNION A GWELLA GWASANAETH 2023- 24	• Derbyn yr adroddiad • Derbyn cynnig Pennaeth Gwasanaethau Corfforaethol i gyflwyno adroddiad pellach fydd yn gosod cyd-destun i bolisiau a threfniadau gwella gwasanaeth	Cyflwynwyd yr adroddiad gan Bennaeth Gwasanaethau Corfforaethol yng nghyfarfod Medi 2025 – Dim gweithrediad pellach

Cyfarfod 16 Ionawr 2025

ADRODDIADAU ARCHWILIO CYMRU	• Derbyn yr adroddiad Cenedlaethol a Lleol • Derbyn ymateb y Cyngor i'r argymhellion Nodyn: • Yn dilyn derbyn cefnogaeth a chanllawiau CIPFA, Rhaglen Waith yr ymateb i'w chyflwyno i'r Pwyllgor erbyn Mawrth 2026 • Adroddiadau Perfformiad fydd yn cael eu cyflwyno i Bwyllgorau Craffu i arddangos bod y gofynion statudol yn cael eu cyfarch	Disgwylir i'r pwyntiau gweithredu yma gael eu cwblhau yn amserol. O ran adroddiad CIPFA - Mae'r adroddiad drafft wedi cael ei dderbyn gan CIPFA ac yn y broses o gael ei derfynu. Bydd amserlen gweithredu yn cael ei addasu i adlewyrchu hynny.
BLAEN RAGLEN Y PWYLLGOR	• Derbyn y Rhaglen waith ar gyfer Chwefror 2025 – Ionawr 2026 Cais i ychwanegu: • Rhaglen Datblygu'r Pwyllgor • Blaenraglen Archwilio Mewnol • Blaenoriaethau Archwiliadau – dilyniant i argymhellion • Angen cynnal sgwrs rhwng yr adrannau perthnasol i drafod effaith gwrthod cynlluniau tai fforddiadwy ar ysgolion Gwynedd i'r dyfodol	Yng nghyfarfod anffurfiol y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ar 17 Gorffennaf 2025, blaenoriaethwyd yr eitem 'Strategaeth Addysg' ar gyfer rhaglen waith 2025/26. Bydd y Pwyllgor yn ystyried yr heriau demograffeg sydd yn wynebu ysgolion.

Cyfarfod 6 Chwefror 2025

ADRODDIAD ARCHWILIAD ARBENNIG – GOFAL CARTREF	• Derbyn a nodi'r cynnydd i ganfyddiadau arolwg Archwilio Mewnol a'r drefniadau Gofal Cartref y Cyngor • Croesawu'r Rhaglen Waith drylwyr sydd mewn lle i wella'r ddarpariaeth • Bod angen diweddariad pellach ymhen 12 mis ar gynnydd a llwyddiant y rhaglen waith	Disgwylir i'r pwynt gweithredu perthnasol gael ei gwblhau yn amserol.
--	---	---

Cyfarfod 22 Mai 2025

HUNANASESIAD CYNGOR GWYNEDD	• Derbyn adroddiad drafft 2024 /25 o HUNANASESIAD CYNGOR GWYNEDD Sylwadau: • Cynllun Penrhos - angen pwyslais ar ddatblygiad gwasanaethau gofal ym Mhenrhos ac nid tai yn unig • Strategaeth Llifogydd – ystyriaeth i’r brif ffordd A499 • Effeithiau Erthygl 4 • Dyfodol Cynllun ARFOR – sicrwydd parhad i’r Cynllun • Trefniadau Diogelu Ysgolion – angen sylw pellach	Mae hwn yn eitem ar wahân ar agenda’r pwyllgor yma ar 9 Hydref 2025.
--------------------------------	--	---

Cyfarfod 11 Medi 2025

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL CYNGOR GWYNEDD AR GYFER 2024 / 25	• Derbyn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol (drafft) • Derbyn Cynllun Gweithredu’r Datganiad Llywodraethu Blynyddol (drafft) • Cymeradwyo’r Datganiad, ac argymhell fod Arweinydd y Cyngor a’r Prif Weithredwr yn ei arwyddo Nodyn: • Cywiro sgôr cyfredol Risg Cyllid o 20 i 15 yn yr adroddiad Cymraeg, pwynt 4.2 • Bod cyd-destun risg ‘diwylliant’ yn cyfeirio at egwyddorion sylfaenol Ffordd Gwynedd • Cais am fwy o wybodaeth i sicrhau bod trefniadau mewn lle i wella gwasanaethau • Cais i’r adroddiad Cyfraddau Casglu Treth Cyngor amlygu premiwm tai	Bydd y sgoriau risg llywodraethu yn cael eu hadolygu’n rheolaidd ac yn cael eu hadrodd i’r Pwyllgor. Bydd hyn yn cynnwys gwybodaeth am ddatblygiadau o fewn yr adrannau. Mae’r adroddiad ar Gyfraddau Casglu Treth Cyngor ar y blaenraglen i’w gyflwyno i’r Pwyllgor ar 13 Tachwedd.
DATGANIAD O GYFRIFON 2024/2025 (AMODOL AR ARCHWILIAD)	• Derbyn a nodi Datganiad o Gyfrifon y Cyngor (yn amodol ar archwiliad) am 2024/25 Nodyn: Cais am fwy o wybodaeth am Gronfa Ymddiriedolaeth FMG Morgan	Gweler atodiad A - sef yr ymateb a ddarparwyd i’r ymholiad yma.

ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO 2024/25	Derbyn yr adroddiad a chymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol Nodyn: Gosod Cyllideb. Dileu pwyntiau bwled pwynt 28 cyn cyflwyno adroddiad terfynol i'r Cyngor Llawn, Hydref 2il 2025	Yr adroddiad wedi cael ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn ar 2 Hydref 2025. Dim gweithrediad pellach.
RHEOLAETH TRYSORLYS 2024/25	Derbyn yr adroddiad	Dim Gweithrediad Pellach
ADRODDIADAU ARCHWILIO CYMRU - DIWEDDARIAD CH1 AC ADRODDIAD RHEOLAETH STRATEGOL AR FALANSAU A CHRONFEYDD WRTH GEFN	- Derbyn Rhaglen Waith Archwilio Cymru Chwarter 1 - Derbyn Adroddiad Archwilio Cymru – Rheolaeth Strategol ar Falansau a Chronfeydd wrth gefn	Dim Gweithrediad Pellach
ADRODDIAD BLYNYDDOL CWYNION A GWELLA GWASANAETH	Derbyn yr adroddiad a nodi'r wybodaeth Nodyn: Gwirio os yw cwynion tai cymdeithasol yn rhan o'r broses cwynion	Yn dilyn yr ymholiad ynglŷn a chwynion Tai Cymdeithasol, darparwyd ymateb i'r aelod yn cadarnhau bod angen i gwynion yn ymwneud ag opsiynau tai, rhestrau aros, digartrefedd neu gorfodaeth o ran perchnogion gael eu cyflwyno yn unol â pholisi cwynion y Cyngor. Ar gyfer tenantiaid sydd eisoes wedi eu cartrefu, fel rheol byddai cwynion yn cael eu cyflwyno neu eu cyfeirio at y gymdeithas dai berthnasol. Ar gyfer cwynion sy'n berthnasol i'r gymdeithas dai a'r Cyngor, bydd penderfyniad rhwng y ddau gorff ynglŷn a phwy fydd yn gyfrifol am arwain ar ymchwilio/ymateb i'r gwyn.
ADOLYGIAD O'R CYNLLUN DIRPRWYO	Derbyn yr adroddiad yn cefnogi diwygiadau arfaethedig i'r Cynllun Dirprwyo i Swyddogion ynglŷn a chaffael gwaredu eiddo ac argymell i'r Cyngor Llawn i gymeradwyo'r newidiadau.	Yr eitem ar raglen y Cyngor Llawn ar gyfer 2 Hydref 2025.
BLAEN RAGLEN Y PWYLLGOR	Derbyn y rhaglen waith ar gyfer Hydref 2025 – Medi 2026	Dim Gweithrediad Pellach

3. ARGYMHELLIAD

- 3.1 Gofynnir i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ystyried cynnwys y tablau uchod a chynnig unrhyw sylwadau.

ATODIAD A

Ymateb i'r ymholiad ar Gronfa FMG Morgan –

"Mae Cronfa Ymddiriedolaeth FMG Morgan yn cynnwys 4 elusen ar wahân sydd wedi'u cofrestru gyda'r Comisiwn Elusennau. Mae'r wybodaeth sydd yn ymddangos yn nogfennau llywodraethu'r elusennau (fel sy'n ymddangos ar wefan y Comisiwn Elusennau) fel a ganlyn:

CYMYNRODD FLORENCE M GUEST MORGAN (YSGOL UWCHRADD SIROL BOTTWNOG)

Rhif elusen: 525284

Gwrthrychau elusennol

RHOI GRANTIAU TUAG AT GOSTAU TEITHIO, DILLAD, A DARPARU PRYDAU AM DDIM I UNRHYW BLENTYN NEU BLANT TLAWD A HAEDDIANNOL O BLWYF LLANENGAN SYDD YN MYNYCHU YSGOL UWCHRADD SIROL BOTTWNOG.

Ardal ar gyfer y buddion

PLWYF LLANENGAN

CRONFA YSGOLORIAETH MORGAN

Rhif elusen: 525297

Gwrthrychau elusennol

YSGOLORIAETH NEU GRANTIAU, MEWN UNRHYW BRIFYSGOL, COLEG PRIFYSGOL, COLEG HYFFORDDI AR GYFER ATHRAWON, NEU SEFYDLIAD ARALL O ADDYSG BELLACH (GAN GYNNWYS PROFFESIYNOL A THECHNEGOL). RHODDIR FFAFRIAETH I FUDDIOLWYR SY'N ISRADDEDIGION YNG NGHOLEG PRIFYSGOL GOGLEDD CYMRU, BANGOR. GELLIR GWARIO UNRHYW WEDDILLION O'R INCWM BLYNYDDOL NET I DDARPARU BWRSARIAETHAU NEU GYNHALIAETH, CYMORTH ARIANNOL, AC ATI. Y BUDDIOLWYR YW PERSONAU O UNRHYW RYW A ANWYD NEU SY'N BYW YN YR ARDAL NAD YDYNT WEDI CYRRAEDD 25 OED, AC SYDD ANGEN CYMORTH.

Ardal ar gyfer y buddion

PLWYF LLANENGAN

MORGAN AR GYFER GOFALU AM Y RHAI SY'N DDIFRIFOL Wael

Rhif elusen: 244683

Gwrthrychau elusennol

YW RHYDDHAD PERSONAU SY'N PRESWYLIO YN YR ARDAL AR GYFER Y BUDDION SY'N DIODDEF O UNRHYW SALWCH DIFRIFOL, TERFYNOL NEU HIRDYMOR A/NEU EU DIBYNYDDION A ALLAI FOD YN HAEDDU CYMORTH, GYDA BLAENORIAETH ARBENNIG YN CAEL EI ROI I'R RHAI SY'N DIODDEF O DWBERCWLOSIS. 2) GALL YR YMDDIRIEDOLWYR RYDDHAU'R RHAI SY'N GYMWYS I GAEL CYMORTH TRWY: A) RHOI GRANTIAU O ARIAN IDDYNT; NEU B) DARPARU NEU DALU AM NWDYDDAU, GWASANAETHAU NEU GYFLEUSTERAU AR EU CYFER; NEU C) RHOI GRANTIAU O ARIAN I BERSONAU NEU GYRFF ERAILL SY'N DARPARU NWDYDDAU, GWASANAETHAU NEU GYFLEUSTERAU I'R RHAI SY'N GYMWYS I GAEL CYMORTH.

Ardal ar gyfer y buddion

BWRDEISTREF DOSBARTH GWLEDIG PWLLHELI LLŷN

MORGAN AR GYFER LLES PLANT A GOFALU AM FAMAU BEICHIOG

Rhif elusen: 244682

Gwrthrychau elusennol

HYRWYDDO, DATBLYGU A CHYMORTH GWAITH LLES PLANT A GOFAL MAMAU BEICHIOG YMHLITH Y TLAWD YN YR ARDAL AR GYFER Y BUDDION.

Ardal ar gyfer y buddion

ARDAL WLEDIG LLŶN A BWRDEISTREF PWLLHELI

Fel y gwelir, mae'r amcanion elusennol a'r ardaloedd daearyddol ar gyfer budd o'r gronfa ymddiriedolaeth yn gymharol gul, fel yr eglurwyd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Roedd galw uwch ar yr elfen Lles Plant a Mamau Beichiog o'r ymddiriedolaeth yn ystod pandemig Covid a hyd at 2023/24. Mae taliadau yn ddibynnol ar dderbyn cais, ac roedd nifer y ceisiadau yn 2024/25 wedi haneru o'i gymharu â 2023/24, ac bellach yn ôl i lefelau cyn Covid. Dyma'r prif reswm dros y gostyngiad rhwng y ddwy flynedd."